

Apostel Thomas Kerk
www.pgenschede.nl/atk

Ds Richard Vissinga

Johannes 3, 22-30 en Jesaja 65, 17-25

14-12-2014

Lieve gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Waar doe je het voor?

Bij die vraag zet het evangelie ons vanmorgen stil.

Waar doe je het voor?

Druk in de weer zijn met de kerk! Het lijkt wel alsof je er helemaal in opgaat. Met een grote ernst en ijver zet je je ervoor in.

Bijvoorbeeld voor het kerstfeest voor de ouderen van aanstaande woensdag en zaterdag.

Het moeten weer een feestelijke vieringen worden. Er komt telkens veel bij kijken om alle puntjes op de i te hebben.

En voor de pastoraatsgroep. En voor de commissie eredienst. En voor al die andere groepen en commissies in onze gemeente. Tot en met de kerkenraad aan toe.

Waarom zetten zoveel mensen zich met zoveel inzet?

Het klinkt natuurlijk heel mooi en indrukwekkend als mensen zeggen, dat ze het voor de ander doen – om die een hart onder de riem te steken, voor de gemeente – om die mee op te bouwen of in het goede spoor te houden. En dat is ook zo. Mensen bloeien op van aandacht, de gemeente heeft mensen nodig die zich daarvoor inzetten.

Maar wie dat doen, wie zich inzetten hebben zelf ook aandacht nodig. Hebben het ook zelf nodig om gezien en erkend te worden. Dat is voor ieder mens belangrijk. En daarom ook een belangrijke drijfveer voor onze inzet in het groot en in het klein. Aandacht, gezien en erkend worden.

In het evangelie van vandaag gaat het om deze vraag.

Wij hoorden van Jezus die met zijn leerlingen naar Judea gaat. Hij blijft daar een poosje en doopt er. Wij hoorden ook van Johannes de Doper, die daar in de buurt doopt. Er stromen mensen zowel naar Johannes als naar Jezus toe. Rondom een vraag over het reinigingsritueel ontspint zich nu een gesprek over de relatie tussen Johannes en Jezus. Wat is hun verhouding? Zijn ze elkaars concurrenten?

Dit is een wonderlijk evangeliefragment. We komen het alleen bij Johannes tegen.

Matteus, Marcus en Lukas schrijven wel over Johannes de Doper, maar niets over dit gesprek en ook niets over het feit dat Jezus doopte. Er is nog iets wonderlijks. Het staat hier met enige nadruk in vers 22: en Jezus doopte er. Maar aan het begin van het volgende hoofdstuk lezen we in een tussenzinnetje, dat Jezus niet zelf doopte, maar dat zijn leerlingen dat deden.

Dat is natuurlijk voer voor theologen en een leuke vraag voor een bijbelquiz. Doopte Jezus, ja of nee? Beide? Dat kan niet. Maar wat dan wel?

We weten, dat er een brede kring van volgelingen bestaan heeft van Johannes de Doper.

Zij hechten veel waarde aan de waterdoop. De doop als teken van complete reiniging, van vergeving van zonden.

En daarnaast was er de kring rond Jezus, die na zijn heengaan zijn opdracht opnam om te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. In het spoor van Jezus zelf: de doop met de Heilige Geest. De doop, waarin en waarmee de dopeling kwam te beschikken over de gaven van de Heilige Geest: liefde, vrede, zachtmoedigheid, vriendelijkheid – om er een paar te noemen.

En nu is het heel goed mogelijk, dat de schrijver van dit vierde evangelie de spanningen die er hebben bestaan tussen de twee groepen – waterdoop en doop met de Heilige Geest – als het ware ingetekend heeft in deze scène om daarmee de verhouding tussen beide aan het licht te brengen.

Heb je er geen last van – vragen sommigen aan Johannes – dat niet alleen jij hier mensen doopt, maar dat mensen in grote getale op Jezus toestromen en zich door hem laten dopen?

Dat is een herkenbare situatie. In een gemeente met twee dominees ligt dat soms heel gevoelig.

De ene is sterk in het pastoraat, maar dat speelt zich zo onzichtbaar af;

de ander is sterk op de preekstoel en trekt veel meer mensen dan zijn collega.

Daar moet je als dominee goed tegen kunnen, zowel tegen het één als tegen het ander.

Johannes antwoordt in de taal van dit vierde evangelie. Hij maakt duidelijk, dat niet hij de messias is, maar dat hij voor hem is uitgezonden. Hij is de wegbereider, de voorloper.

Als het gaat om Jezus en de mensen, die naar hem toestromen, dan zegt hij: de bruidegom krijgt de bruid; dat wil zeggen: Jezus is de messias, de bruidegom; de bruid, dat is Israel, dat zijn de mensen die van heinde en verre zijn gekomen om een woord van hem op te vangen en zich door hem te laten dopen. De vriend van de bruidegom staat te luisteren – dat ben ik dus, zegt Johannes zonder woorden en tussen de regels door – en is blij, dat hij de stem van de bruidegom hoort.

En dan volgen de sleutelwoorden van dit bijbelgedeelte: hij moet groter worden en ik kleiner.

Johannes weet wie hij is, hij kent zijn plaats en weet waar hij het voor doet: preken en dopen.

Hij is een wegbereider, een voorloper, een hand, die van zich afwijst. Hij heeft niet de ambitie om de eerste te worden. Zijn enige ambitie is om op hem te wijzen om wie het in het evangelie en in heel het geloof draait: op Jezus die door God gezonden is, de messias. Hij moet groter worden, ik kleiner.

Het lijkt me, dat Johannes met deze woorden uitstijgt boven zichzelf. Hij wordt tot een beeld van de kerk. De kerk is er immers net als Johannes, niet voor zichzelf. De kerk is er om op God te wijzen, om een levende heenwijzing naar God te zijn. En de kerk: dat zijn wij allemaal. Niet de één meer dan de ander, maar iedereen met iedereen. Wij zijn er niet voor onszelf, wij zijn er om op Jezus te wijzen.

Dat doen we door ons te laten inspireren door zijn woorden en door zijn daden. Door wat hij gezegd en gedaan heeft.

De sleutelwoorden van Johannes: hij moet groter worden, ik kleiner, mogen we op onszelf als kerk betrekken.

Hij moet groter worden. Hij, in wie we als in een glimp de hemel hebben zien opengaan.

In zijn leven hebben we iets waar zien worden van dat prachtige visioen van Jesaja, van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, van dingen en mensen, die tot hun bestemming zijn gekomen, van vredig samenleven van wie eerder vijanden van elkaar waren, van leven door de dood heen.

Hij, die ene, unieke mens, zo vol van God, dat hij zoon van God genoemd werd.

De evangelist Johannes redeneert op dat spoor door. Hij ziet in Jezus het eeuwige woord van God, dat al in het begin bij God was, dat God zelf was. Dat woord heeft nu een menselijke gedaante aangenomen, is vlees geworden, mens als wij, ons tot het uiterste nabijgekomen. God in ons midden.

Natuurlijk breekt de kerk zich daar sinds het begin al het hoofd over. Hoe dat kan. Wat we van Jezus moeten denken. Mens, God, één natuur, twee naturen.

Er gaat een diep geheim schuil in Jezus. Wie met hem in aanraking komen beseffen dat.

Hij roept diepe eerbied op, maar ook fel verzet.

Zijn volgelingen hebben in hem de hemel zien opengaan. Hebben in hem de lang verwachte messias gezien.

Zijn tot de erkenning gekomen: ja, waarachtig, hij is het, God zelf in ons midden.

Op hem wijst Johannes. Hij moet groter worden. Het gaat niet om mij, zegt hij, het gaat om hem.

Die woorden pakken we op voor onszelf.

Waar doe je het voor?

Al dat werk? Al die inzet? Voor de ander, voor de wijkgemeente, voor de kerk?

Wij kunnen wat wij ten diepste nodig hebben voor onszelf niet uit onszelf wegsnijden. Dat moeten we ook niet willen. Wij zijn immers Johannes niet. Wij zijn gewone gelovigen, kwetsbare mensen.

Maar wij willen wel goed horen, dat het uiteindelijk in de kerk en met al ons bezig zijn daarin niet draait om onszelf, maar dat het draait om hem, om Jezus.

Waar hij niet meer zichtbaar wordt, waar niet meer herkenbaar is, dat het om hem gaat, waar wij zijn plaats hebben ingenomen, daar is het mis.

Als we Johannes mogen zien als een beeld van de kerk, dan is het zelfs niet erg meer als de kerk kleiner wordt. Dat gaat het er immers om, dat hij – Jezus – groter wordt. Dat gebeurt waar mensen in zijn geest leven. Zich inzetten voor een toekomst van vrede en gerechtigheid. Of, met de woorden uit het Matteus-evangelie, hongerigen te eten geven, dorstigen te drinken, naakten kleden, zieken en gevangenen bezoeken en vreemdelingen opvangen en onderdak bieden.

Zo lang er kerk is, ook hier in onze stad, willen we ons in al onze activiteiten en inzet,

in heel ons bezig zijn daarop richten, beter gezegd, op hem, wiens komst wij straks vieren.

Amen